

L' ART DEL PAGÉS

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Nova planta ó Crosnos del Japó.

(*Stachys tuberifera*.)

Lo doctor Brestschneider, metje de la legació russa en Pekin, enviá en 1882 á la Societat nacional d' aclimatació de Fransa una colecció de llevors de 1,200 plantas cultivadas en l' Imperi del Mitxidia. Entre aquestas cridavan la atenció alguns tubercles d' una classe molt apreciada en la alimentació xina.

La Societat encarregá son conreu á Mr. Pallinex, á qui han ausiliat en sas tasques alguns dels mes distingits agrònoms de la vehina República.

Lo resultat evident en lo segon conreu, es que desseguida 'l nou tubercle se vendrá en tots los mercats.

Lo sabi botánich, convensut de que la denominació científica *Stachys tuberifera* no seria fácilmente pronunciada per las cuyneras, ha donat á aquestos tubercles lo nom de *Crosnos*, prenentlo del «Crosne», poble ahont s' ha efectuat lo cultiu.

Lo Crosnos es essencialment rústich: accepta 'ls terrenos de pitjors condicions: resisteix á temperatures rigurosíssimas, y sa robustesa es tal, que no exigeix cap esmero especial de cultiu.

Son rendiment es considerable, y un kilógram d' arrels arriba á donar 450 tubercles entre grossos y petits. Dos ó tres manadets constituheixen un magnífich plat.

Com los tubercles del Crosnos se forman en Octubre y se recolectan á partir de Novembre, fácil es deduhir lo servey que prestarán á la alimentació, obligada á lluytar durant l' hivern

contra la escassetat de produhit de las hortas y la insípidesa y monotonía de las llegums secas y de las latas en conserva. Ofereixen, posats en vinagre, un excel·lent element pera fer «pickles»; proporcionar bons fregits y preparats com las monjetas tendras á la «maitre d' hôtel,» ó en son such, son molt útils per adorno dels rostits.

Lo gust poch accentuat, pero agradable, d' aquest tubercle recorda á la vegada lo de la alberginia y de la patata.

Se cou molt fàcilment y depressa: s' efectua en deu minuts, y l' únich cuydado preliminar que exigeix es rentar aquestos tubercles y tallar sas arreletas.

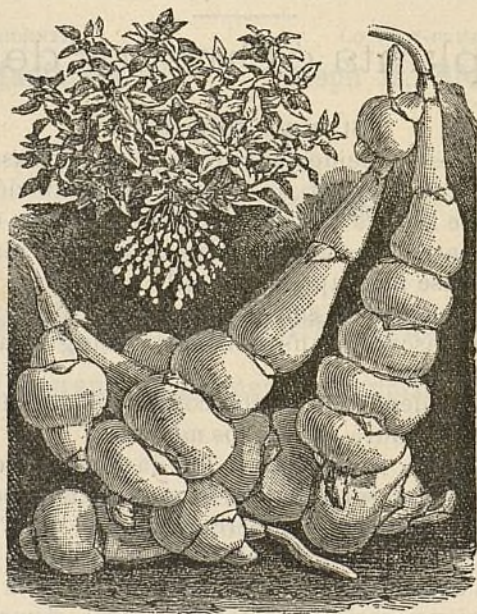

Fig 242

Aquesta tan senzilla y cómoda preparació será, sense cap dubte, molt apreciada pera la alimentació de las clases proletarias.

Los Crosnos se plantan en Febrer y Mars, en climas com Barcelona y en Abril y Maig en climas frets.

Basta colocar un tubercle á cada distancia de 20 centímetros

(un pam), preparant lo terren com se fa pera plantar patatas y com aquestas se cuydan durant tot l'estiu.

Sa mata obté uns 25 centímetres y fins Novembre, com hem dit avans, no están los tubercles desentrotllats pera 'l consum, diventse arrancar á mida que se necessitin; suposat que en la terra se conservan perfectament bé, en tots los climas, resistent á las mes fortas glassadas y humitats. Fora de la terra se tornan mústechs. També se conservan tendres dits tubercles si se colocan entremitx d' arena ó en part fresca y s' evita los toqui l' ayre ó tapadas ab fullaraca ó molsa.

Com ho indica la figura 242 cada mata produheix una cantitat de tubercles, que en terras un poch arenosas ó lleugeras, arriban á 40 y 50. Los dibuixats sota de la planta son de mida natural.

Hem tingut ocasió de tastar Crosnos produhits en las hortas que la casa Nonell y fills té á Mataró y podèm corroborar lo indicat avans. També se 'ns ha indicat que D. Theodor Creus de Vilanova y Geltrú y D. Manuel Raventós de Sant Sadurní de Noya han probat són conreu ab bon éxit.

Consideracions sobre 'l pervindre de nostras vinyas.

Carta 8.ª (*)

Sr. Director de L' ART DEL PAGÉS:

Mon bon amich: tinch per veritat indiscutible que la llibertat es lley natural dels actes humans, mes, digan lo que vulgan los partidaris de la lliure competencia, m' apar que es induputable que la llibertat, en quan se traduheix en actes exteriors, no es, ni pot esser absoluta. La limitació en los medis de obrar, la naturalesa de las cosas sobre que la acció humana té lloch y finalment las circunstancias especiales del moment en que aqueixa acció 's realisa, cosas son que dificultan, travan y limitan lo desentrotllo de la voluntat humana. Fa sigles que l' home ha plantejat importants problemas y n' obstant passen los temps y las generacions, deixantlos, tan irresolts com al principi: la llibertat topa per tot arreu ab impossibles que no hi ha manera de disminuhir, ni de vencer.

(*) Vegis lo número 360,

Y aixó qu' es evident, considerant la humanitat en general y apreciant sas forsas, no ho es menos, si l' exámen se limita á las forsas de l' individuó, ó en las societats, que reben lo nom de nacions. ¡Ah! jo tinch tanta llibertat moral com qualsevol altre: ma voluntat es activa y ferma com la que més ho sia, pero á penas la poso á la práctica, quedo desconcertat y rendit. Perque jo no puch aixecar de terra un pés de tres arrobas, una petita corrent d' aire 'm costipa y si 's tracta de fer camí, tothom me deixa enrera. Ya sé que algú diu que voler es poder, mes aixó no passa d' una afirmació; ningú pot tot alló que vol y frequentment no 's logran aquellas cosas que més se desitjan. Lo mateix nos cal dir de las nacions. ¿Quina es la que no té la noble ambició de ser la primera entre totes? No obstant, de primera no n' hi ha mes qu' una, y encara aquesta voldria de las altres aquellas condicions que li faltan y mira ab molta enveja

Aixó fa que 'ls individuos y las nacions sian entre si perfectament desiguals en moltíssimas cosas y circumstancias y per consegüent que contin, pera sostenir la lluyta en lo camp de la producció, ab medis diferents y ab condicions totalment diverses. Un poble disposa d' excellent clima, pero li falta terra profunda y productiva, l' altre te rius, capdalosos y poca varietat de productes; aqueix disposa d' una rica herencia constituïda per moltes generacions en boscos seculars, numerosas obras públicas y una indústria mes ó menos perfeccionada; aquell ha malgastat lo capdal de sas passats y no té ni camisa per posarse; l' un es rich, poderós per mar y per terra, l' altre no pot sortirse dels deutes y de la usura; aqueix disfruta de pau duradera; aquell no 's veu may lliure d' una anarquía més ó menos mansa.

Are, poseu tots aquestos pobles los uns devant dels altres, establíu entre ells la lluyta en qualsevol terreno: la victoria no es dubtosa: aquell que millors condicions reuneixi, s' emportará la palma, Si á mi 'm posen á proba ab aquells que mohuen quintás, com si fossin pallas, ó que desafian l' inclemencia del temps sense consecuencias desagradables, ó que sense grans esforços corren lleugers com un cavall, m' apar que no cal dir qui guanyará. Donchs la lliure competencia en tant no es lley natural en quan parteix del principi absurdo de la llibertat absoluta y no repara que 'l bon sentit y la experiencia rebut-

jan com á iníqua una lluyta desventajosa entre 'l fort y 'l débil. Si aquell la busca es cobart y malvat; si aquest es qui la motiva, mereix lo nom de boix arrematat.

«Ca, dihen los economistas, no hi ha cap poble deixat de la ma de Deu, cada un té la sua especialitat, lo que importa es seguir á la naturalesa y que morin las industrias débils y maltíssas, perque aixís, aplicada tota la activitat á las industrias verament viables, aquestas recobrarán mes vida y mes forsa pera sufrir la competencia.» M' apar que aqueix es l' argument ab que la escola economista acostuma á defensar son propòsit.

En lo terreno de las especialitats de la naturalesa purament material, ja n' he parlat en una de mas cartas anteriors. La salagarda promoguda pel ví italiá pot servir de contestació als economistas quan, al sustentar sas doctrinas asseguravan que la especialitat agrícola espanyola era 'l vi; las queixas dels bladers de Castilla 'ls dirán també ab quanta rahó sostenian avans que la especialitat de la agricultura era 'l blat. ¡Donchs qué! ¿no hi ha en lo mon clima com lo nostre y terras com las nostras, grans productoras de vins y de grans? ¿quina será la nostra especialitat en punt á la agricultura, si en los productes mes celebrats la competencia 'ns es ruinosa?

Y no es que jo negui la existencia de monopolis naturals; no es que no regonegui que las terras y 'ls climas son més ó menos favorables pera tals ó quals productes; lo que sostinch es que 'l mon no es Espanya y que pobles iguals, ó semblants en clima y terra poden trovarse, com se trovan, en condicions perfectament diversas. Veniu per aquí ahont lo blat y la vinya y l' olivera creixen y donan, quan Deu ho vol, espléndidas cullitas; no hi ha població suficient, los camíns son dolents, los pagesos estant faltats de medís y sobre 'ls impostos cada dia més exorbitants y molestos, la usura de cor de roure té aplanada y poch menos que morta la agricultura.

¡Ahl! ¿Ab qui voleu que lluyti aquesta provincia y altrás que 's troban en igual cas? jo que no soch gens lleuger guanyaré á l' home que ho sia més, si li poseu un pes á cada peu. Veus aquí lo que signifícan las especialitats.

¡Es molt fácil sostenir en abstracte la lliure competencia! ¡es per tot extrém senzill afirmar las excelencias de las especialitats naturals! la práctica es més difícil y complicada. Presteume un moment d' atenció.

Espanya compta una extensió superficial de 458,000 kilòmetres quadrats; Fransa, incluhint l'isla de Córcega, 'n té 527,000; donchs la primera compren 17.000,000 de habitants, y la segona 36.000,000; la primera no 'ls'pot mantenir, segons assegurava fa pochs dias un diari lliure cambista com l' *Imparcial* y per aixó emigran; la segona després de pagar la indemnisió prusiana 5,000.000,000 de pessetas viu y fins no se si prospera. ¿Voleu dir que Fransa està tan desproporcionadament dotada per la naturalesa? L'Italia, ab totes sas islas figura per una extensió de 296,000 kilòmetres quadrats, ahont hi troban la vida 25 000,000 de habitants. Encara que també sofreix una emigració considerable, la desproporció ab la espanyola no correspondrà de segur á la diferencia de població relativa. ¡Figureu-vos si 'n serán de magras las nostras especialitats naturals, quant los mateixos lliurecambistas afirman qu' en la taula de la vida no hi ha á Espanya prou plats pera 17.000,000 d' habitants mal contats! ¡Ah! dona verdadera ira que ho digan ells, ells, los qui no fa molts anys senyalavan als industrials com á enemics de la agricultura y de lo que 'n deyan la gran font de la riquesa nacional. La fortuna es que no es veritat lo que diu l' *Imparcial*. Espanya pot alimentar doble població de la que té; pera conseguirho no li mancan fonts de riquesa: li manca enteniment.

Continuarém aquesta materia un altre dia, si vos plau.—X.

Yecla 18 Febrer de 1889.

SECCIO DE NOTICIAS AGRÍCOLAS.

Concurs de rahims.—Es notable la activitat que 's nota en Italia. No solsament se treballa sense descans pera al perfeccionament de la vinificació per part del Govern, de las asociaciones y dels particulars, sino en lo progrés y avens de la producció de rahims com fruyta de taula. Un concurs pera premiar als que mes se distingeixin en tal cultiu anunciat pera 'l mes de Novembre en lo qual hi entrarán los cultivadors de la circunscripció de Nápoli. S' atendrá á la maduració primeren-

ca, á sa conservació durant l' hivern y á sas demás cualitats recomenables. La extensió cultivada deu fer de 20 áreas al menos. Los vinyats del concurs serán visitats per una comissió que emeterá son judici imparcial. Diferents premis de 1,000 pessetas y de 500, medallas de plata y de bronzó. Constituirán títol de preferencia en igualtat de circunstancias: la extensió cultivada, lo menor número de varietats que la constituheixen, la adaptació y lo conreu de novas especies primerencas.

Exposició de París — Invitat l' Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro á promoure la concurrencia á la Exposició Internacional de París, ha cregut convenient dirigir-se als seus socis y demás agricultors, oferintlos hi son concurs pera que 'ls productes rurals de Catalunya figurin en aquell Certámen en lo bon lloch á que están cridats; devent no obstant fer present als expositors, que correrán de son compte los gastos que s' ocasionin en la part que á cada qual correspongui, si be podrán comptar ab l' apoyo é influencia de dita Corporació fins ahont alcansi, acudint á ella pera quant sia menester.

Regoneixement d' alkohols — La Direcció general de Sanitat, d' acort ab lo Real Consell, ha resolt l' expedient instruhit ab motiu d' una consulta relativa al regoneixement dels alkohols que conduheixin los barcos, en lo sentit de que 'ls directors especials de Sanitat dels ports, al complimentar la regla 6.ª de la Real ordre de 5 de Juny de 1872, en lo relatiu als alkohols, deuen prescindir del exámen d' aquets, quedant á cárrech dels inspectors farmacéutichs de las Aduanas l' análsis de dits productes y sa inutilisació. pera que no puga usarse en beguda, quan del mencionat análsis resultés que eran nocius á la salut.

Vins enguixats — Lo Ministeri de la Governació ha expedit una important Real ordre en lo qual se disposa que interinament no se determina ab datos precisos la quantitat de guix que deurán tenir los vins, no se considerin adulterats los que contingan sulfats, á no ser que se probi que aquestos no han sigut adicionats

CALENDARI DEL VINICULTOR

MARS.

Si lo propietari ha venut lo vi, únicament deurá tenir cuydado d' ensofrar una ó duas vegadas las botas pera conseguir sa bona conservació y ventilar lo celler com s' ha dit en Febrer.

Pera conservar las botas en bon estat, també se pot emplear l' esperit de vi barrejat ab igual volúm d' aygua, al que se li afegeix un grapatet de sal. Se sobreenten que ab la barreja d' esperit y aygua s' ha de ventar la bota interiorment, deixant lo liquit alcoholich dins de la bota pera que se conservi fresca. Ab dos ó tres porrons n' hi ha bastant.

De no haver venut lo vi es imprescindible tornar-lo á trasbalsar ab lo mateix cuydado que hem recomanat en lo mes de Janer y si se vol que lo vi negre adquireixi finura y brillantor, recomaném que se clarifiqui ab claras d' ous frescos á rahó de dos per carga operant del modo següent: las claras se debatan remenan perfectament fins que la escuma adquireixi alguna consistencia, se barreja ab dos porrons de vi ó la cantitat que proporcionalment li corresponga, se debatan altra vegada y se tiran á la bota y ab un bastó en forma de pala ó aparells especials que venen pera aquest objecte, se remena fins que las claras s' hajan barrejat per complert ab lo vi de la bota. Als sis ó set dias se torna á trasbalsar á eynas netas. La clarificació únicament la recomaném pera 'ls vins negres fins. Ab los blanchs aquesta operació es molt delicada, per cual rahó no se la recomaném als agricultors sense que avants fassin tanteix ab petites cantitats de vi sino volen exposarse á desenganys costosos. Als vins negres comercials ú ordinaris los hi basta ab los dos trasbalsos que hem indicat.

Lo recomplir las eynas es sempre convenient, aixís com mudar los draps dels taps ab altres de nets.

Aquest mes es molt apropiat pera reforsar y fer las barrejias de vins que tenen per objecte donar als d' una mateixa naturalesa, però de diferents cupadas, las cualitats que á uns los hi sobran y á altres los hi faltan.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31. — BARCELONA.